

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Навчально-науковий інститут хімії та екології
Кафедра екології та охорони навколишнього середовища

Людмила РОМАН

РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

Методичні вказівки
для студентів II (IV) курсів спеціальностей
101 Екологія, 102 Хімія, 014.06 Середня освіта. Хімія

Ужгород – 2023

УДК 502.211(477.87)(076)

P70

Роман Л.Ю. Ресурси Закарпаття. Методичні вказівки для студентів II (IV) курсів спеціальностей 101 Екологія, 102 Хімія, 014.06 Середня освіта. Хімія. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 52 с.

Методичні вказівки призначені для полегшення підготовки студентів спеціальностей 101 Екологія, 102 Хімія, 014.06 Середня освіта. Хімія до написання модульних контрольних робіт та заліку з навчальної дисципліни «Ресурси Закарпаття». Розроблено відповідно до навчальної програми та затверджено на засіданні кафедри екології та охорони навколишнього середовища ННІХЕ ДВНЗ «УжНУ» (протокол №13 від 23 червня 2022 р.) і засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту хімії та екології ДВНЗ «УжНУ» (протокол №1 від 1 вересня 2022 р.).

Рецензенти:

Сухарев Сергій Миколайович, д.х.н., професор, завідувач кафедрою екології та охорони навколишнього середовища Навчально-наукового інституту хімії та екології ДВНЗ «УжНУ».

Вакерич Михайло Михайлович, к.б.н., доцент, завідувач кафедрою генетики, фізіології рослин та мікробіології біологічного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Автор:

Роман Людмила Юріївна, к.х.н., доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища Навчально-наукового інституту хімії та екології ДВНЗ «УжНУ».

Рекомендовано до друку кафедрою ЕОНС

(протокол №9 від 25 квітня 2023 р.) та

Радою навчально-наукового інституту хімії та екології ДВНЗ «УжНУ»

(протокол №8 від 30 травня 2023 р.)

© Роман Л. Ю., 2023 р.

© ДВНЗ «УжНУ», 2023 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Приклади тестових завдань по темі №1	5
Приклади тестових завдань по темі №2.....	8
Приклади тестових завдань по темі №3.....	11
Приклади тестових завдань по темі №4.....	14
Приклади тестових завдань по темі №5.....	17
Приклади тестових завдань по темі №6.....	20
Приклади тестових завдань по темі №7.....	22
Приклади тестових завдань по темі №8.....	25
Приклади тестових завдань по темі №9.....	27
Приклади тестових завдань по темі №10.....	29
Приклади тестових завдань по темі №11.....	32
Приклади тестових завдань по темі №12.....	35
Приклади тестових завдань по темі №13.....	38
Приклади тестових завдань по темі №14.....	40
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	42
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА.....	49
Теми для індивідуальної роботи студентів.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

ПЕРЕДМОВА

Дані методичні вказівки призначені для полегшення самостійної підготовки студентів при вивченні адміністративно-територіальних особливостей Закарпатської області, різноманітності природних ресурсів області, їх обсягів та проблем використання.

У відповідності до навчального плану дисципліна «Ресурси Закарпаття» вивчається студентами-хіміками та студентами-екологами. Програмою курсу передбачено читання лекцій, проведення практичних (семінарських) занять та написання індивідуальної роботи в межах годин для самопідготовки студента.

Підвищення якості навчання майбутніх фахівців за програмою освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра передбачає оволодіння теоретичними та практичними знаннями в області ресурсів Закарпаття відповідно до профілю спеціальності. Враховуючи, що майбутні виробничі функції фахівців хімічного чи екологічного профілю пов'язані з особливостями раціонального природокористування та збереження об'єктів довкілля, вкрай важливо формувати у студентів комплекс знань про класифікацію природних ресурсів, види ресурсів у області, їх запаси та проблеми використання. Особливо важливим є розвинути у студентів-екологів та студентів-хіміків навички екологічно-раціонального мислення та вміння використовувати досягнення дисципліни у подальшій професійній діяльності.

Навчальний посібник містить відомості про предмет, завдання, тему, тестові завдання та завдання до практичних та індивідуальних робіт. Подання в цій методичній роботі дидактичного матеріалу у вигляді типових тестових та розгорнутих завдань буде сприяти планомірному розвитку в студентів навичок та вмінь, моніторингу засвоєння знань і повноцінному використанню власних потенційних ресурсів. Структура практикуму й методика викладу відповідають умовам різних форм навчання, у тому числі й дистанційного, що створює можливість самостійного вивчення дисципліни студентами.

Студентам необхідно заздалегідь готуватися до практичного заняття. Виконанню практичних та індивідуальних робіт передують співбесіда з викладачем. Підготовку необхідно починати з вивчення теоретичного матеріалу. Перед виконанням практичної роботи варто зрозуміти її мету та ознайомитися з планом.

Для кращого засвоєння навчального матеріалу у тестових завданнях можлива як одна, так і декілька правильних відповідей.

Приклади тестових завдань по темі №1

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА ТА ГЕОЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

1. Вкажіть, які характеристики Закарпаття відносять до позитивних.
 - А. Мала кількість земель с/г призначення.
 - Б. Густа гідрологічна сітка.
 - В. Наявність великої кількості будівельних корисних копалин.
 - Г. Малий ВВП (внутрішньо-валовий продукт) області.
2. Вкажіть, які характеристики Закарпаття відносять до негативних.
 - А. 2/3 частини області – гориста територія.
 - Б. Густа гідрологічна сітка.
 - В. Мала кількість земель с/г призначення.
 - Г. Високий коефіцієнт заповідності.
3. Вкажіть основні характеристики клімату Закарпаття.
 - А. Клімат області є помірно-континентальним.
 - Б. Нехолодна зима.
 - В. Мала кількість опадів.
 - Г. Сильні вітри.
4. Вкажіть найвищу точку Закарпатських гірських систем.
 - А. полонина Красна.
 - Б. гора Пікуй.
 - В. гора Говерла.
 - Г. полонина Боржава.
5. Вкажіть висоту гори Говерла у метрах над рівнем моря.
 - А. 2061 м.
 - Б. 2200м.
 - В. 1861 м.
 - Г. 2162 м.
6. Вкажіть, з якими Європейськими країнами межує Закарпаття.
 - А. Словаччина, Польща, Чехія, Румунія.
 - Б. Чехія, Угорщина, Румунія, Польща.
 - В. Угорщина, Словаччина, Польща, Румунія.
 - Г. Румунія, Словаччина, Польща, Чехія.

7. Вкажіть, де знаходиться геодезичний знак центру Європи на території Закарпаття.

А. м.Ужгород

В. м.Рахів

Б. м.Хуст

Г. с.Ділове

8. Вкажіть кількість груп асиметричних хребтів, що створюють гірську систему області:

А. два.

В. чотири.

Б. п'ять.

Г. три.

9. Вкажіть, які характеристики Закарпаття відносять до позитивних.

А. Високий коефіцієнт заповідності.

Б. Густа гідрологічна сітка.

В. Мала кількість земель с/г призначення.

Г. Малий ВВП (внутрішньо-валовий продукт) області.

10. Вкажіть, які характеристики Закарпаття відносять до негативних.

А. 2/3 частини області – гориста територія.

Б. Запаси корисних копалин.

В. Мала кількість земель с/г призначення.

Г. Низький індустріальний розвиток.

11. Вкажіть, помилку у особливостях характеристики Закарпаття.

А. Низький індустріальний розвиток.

Б. Незначні запаси будівельних корисних копалин.

В. Мала кількість земель с/г призначення.

Г. 2/3 частини області – гориста територія.

12. Вкажіть, помилку у особливостях характеристики Закарпаття.

А. Низький індустріальний розвиток.

Б. Значні запаси будівельних корисних копалин.

В. Мала кількість земель с/г призначення.

Г. Більшу частину області займає Закарпатська низовина.

13. Вкажіть, помилку у особливостях характеристики Закарпаття.

А. Незначні запаси гідроресурсів.

Б. Високий ступінь заповідності території.

В. Мала кількість земель с/г призначення.

Г. Більшу частину області займають гори.

14. Вкажіть, помилку у особливостях характеристики Закарпаття.
- А. Низький індустріальний розвиток.
 - Б. Забезпеченість водними ресурсами.
 - В. Погане географічне розташування області.
 - Г. Меншу частину області складає Закарпатська низовина.
15. Вкажіть, яку частку становить територія Закарпаття в складі України.
- А. 5,5%.
 - Б. 2,1%.
 - В. 3,8%.
 - Г. 4,0%.
16. Вкажіть етнічну особливість Закарпаття.
- А. багато національність.
 - Б. корінним населенням області є угорці.
 - В. корінним населенням області є словаки.
 - Г. в області проживають тільки українці та угорці.
17. Клімат Закарпаття дозволяє
- А. вирощувати ранні овочеві культури.
 - Б. розвивати туристичну діяльність.
 - В. розвивати «зелений туризм».
 - Г. всі відповіді вірні.
18. В гірській системі Закарпаття найкраще
- А. вирощувати ранні овочеві культури.
 - Б. розвивати бджільництво.
 - В. розвивати «зелений туризм».
 - Г. всі відповіді вірні.
19. Температурний режим області...
- А. змінюється, враховуючи висоту над рівнем моря.
 - Б. однаковий у низинних і гірських зонах області.
 - В. однаковий у передгірній та гірській зонах області.
 - Г. не змінюється з висотою над рівнем моря.
20. Радіаційний режим області характеризується
- А. 2025 год сонячного сяйва.
 - Б. 4450 год сонячного сяйва.
 - В. 1450 год сонячного сяйва.
 - Г. 2500 год сонячного сяйва.

Приклади тестових завдань по темі №2

**ПРИРОДНІ РЕСУРСИ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА
КЛАСИФІКАЦІЯ**

1. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи енергетичних.
 - А. Нафта.
 - Б. Природний газ.
 - В. Барит.
 - Г. Всі відповіді вірні.

2. Вкажіть, які природні ресурси не належать до групи енергетичних.
 - А. Вугілля.
 - Б. Природний газ.
 - В. Перліти.
 - Г. Бітумні сланці.

3. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи відносно відновлюваних
 - А. Ромашки.
 - Б. Вапняк.
 - В. Алюмосилікат.
 - Г. Мурахи.

4. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи не відновлюваних.
 - А. Земельні.
 - Б. Мінеральні.
 - В. Водні.
 - Г. Рослинні.

5. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи відновлюваних.
 - А. Пальні корисні копалини.
 - Б. Мінеральні корисні копалини.
 - В. Водні.
 - Г. Кліматичні.

6. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи потенційних природних ресурсів.

А. Гідроресурси .	В. Мінеральні води.
Б. Льодовики.	Г. Всі відповіді вірні.

7. Вкажіть, які ресурси відносять до групи ресурсів природно-територіальних комплексів.

- А. Гірничопромислові.
- Б. Пальні корисні копалини.
- В. Лісогосподарчі.
- Г. Всі відповіді вірні.

8. Вкажіть, які ресурси відносять до групи ресурсів природо-територіальних комплексів.

- А. Рибогосподарчі.
- Б. Сільськогосподарські.
- В. Лісогосподарчі.
- Г. Всі відповіді вірні.

9. За ознакою використання природні ресурси поділяються на

- А. Ресурси сільськогосподарського призначення.
- Б. Ресурси промислового використання.
- В. Ресурси природо-територіальних комплексів.
- Г. Ресурси виробничої сфери.

10. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи невичерпних.

- А. Трав'янисті рослини.
- Б. Природний газ.
- В. Енергія вітру.
- Г. Енергія води.

11. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи вичерпних.

- А. Нафта.
- Б. Поверхневі води.
- В. Земельні ресурси.
- Г. Всі відповіді вірні.

12. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи енергетичних.

- А. Бітумні сланці.
- Б. Природний газ.
- В. Уранові руди.
- Г. Всі відповіді вірні.

13. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи вичерпних.
- А. Корисні копалини.
 - Б. Мінеральні води.
 - В. Лісові ресурси.
 - Г. Енергія води.
14. Вкажіть «ресурси майбутнього».
- А. Дорогоцінні метали.
 - Б. Мінеральні води.
 - В. Лісові ресурси.
 - Г. Льодовики.
15. За ознакою доступності ресурси поділяють на:...
- А. реальні.
 - Б. потенційні.
 - В. невичерпні.
 - Г. вичерпні.
16. Земельні ресурси за ознакою вичерпності відносять до...
- А. відносно поновлюваних.
 - Б. невідновлюваних.
 - В. невичерпних.
 - Г. вичерпних.
17. Вкажіть, які природні ресурси належать до групи невичерпних.
- А. Бітумні сланці.
 - Б. Енергія води.
 - В. Лісові ресурси.
 - Г. Енергія сонця.
18. Вкажіть ресурси с/г використання.
- А. Земельні ресурси.
 - Б. Мінеральні води.
 - В. Прісні води.
 - Г. Морська вода.
19. Вкажіть ресурси промислового використання.
- А. уранові руди.
 - Б. кухонна сіль.
 - В. морська вода.
 - Г. всі відповіді вірні.
20. Вкажіть, які ресурси відносять до групи ресурсів природно-територіальних комплексів.
- А. Рибогосподарчі.
 - Б. Морська вода.
 - В. Рослинні ресурси.
 - Г. Рекреаційні.

Приклади тестових завдань по темі №3

**ЗАКОНОДАВЧА ТА ЕКОНОМІЧНА ОСНОВА ВИКОРИСТАННЯ
ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ**

1. Вкажіть головний ресурс будь-якого підприємства.
 - А. Людські ресурси.
 - Б. Фінансові ресурси.
 - В. Інформаційні ресурси.
 - Г. Всі відповіді вірні.

2. Вкажіть типи інформаційних ресурсів за формою власності.
 - А. державні.
 - Б. регіональні.
 - В. глобальні.
 - Г. недержавні.

3. Вкажіть групи коштів, які використовуються для формування фінансових ресурсів.
 - А. Власні.
 - Б. Резервні.
 - В. Позикові.
 - Г. Державні.

4. До складу економічних ресурсів не входять:
 - А. трудові ресурси.
 - Б. фінансові ресурси.
 - В. позикові ресурси.
 - Г. інформаційні ресурси.

5. Вкажіть назву коштів, які формуються при утворенні підприємства і поповнюються в результаті господарської діяльності за рахунок продажу товарів, виконання робіт і надання послуг, а також шляхом залучення зовнішніх джерел фінансування.
 - А. трудові.
 - Б. фінансові.
 - В. матеріальні.
 - Г. нематеріальні.

6. Вкажіть, які ресурси включають основні фонди й оборотні активи підприємства.
 - А. людські.
 - Б. матеріальні.
 - В. нематеріальні.
 - Г. фінансові.

7. Вкажіть, які ресурси створюють продукт, вартість і додану вартість у формі прибутку.

- А. людські.
- В. нематеріальні.
- Б. матеріальні.
- Г. фінансові.

8. Вкажіть нематеріальні ресурси.

- А. Гроші.
- Б. Винаходи.
- В. Комерційні таємниці.
- Г. Бази даних.

9. Вкажіть об'єкти, що захищені авторськими правами

- А. Патент на корисну модель.
- Б. Програмне забезпечення.
- В. Винаходи.
- Г. Банки та бази даних.

10. Вкажіть об'єкти промислової власності.

- А. Комп'ютерні програми.
- Б. Патент на корисну модель.
- В. Винаходи.
- Г. Банки та бази даних.

11. Товарні знаки є об'єктами...

- А. промислової власності.
- Б. інтелектуальної власності.
- В. державної власності.
- Г. інформаційних ресурсів.

12. Вкажіть нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

- А. Раціоналізаторські пропозиції.
- Б. Патент на корисну модель.
- В. Найменування місця походження товару.
- Г. Імідж та репутація.

13. Вкажіть матеріальні ресурси.

- А. Сировина.
- В. Інструменти.
- Б. Пальне.
- Г. Комп'ютерні програми.

14. Вкажіть первинні природні матеріальні ресурси.
- А. Нафта.
 - Б. Машини.
 - В. Деревна.
 - Г. Комп'ютерні програми.
15. Вкажіть оборотні матеріальні ресурси.
- А. Напівфабрикати.
 - Б. Сировина.
 - В. Будівельні споруди.
 - Г. Інструменти.
16. Вкажіть основні матеріальні ресурси.
- А. Напівфабрикати.
 - Б. Відходи.
 - В. Транспортні засоби.
 - Г. Інструменти.
17. Вкажіть матеріальні ресурси.
- А. Енергія.
 - Б. Патент на корисну модель.
 - В. Інструменти.
 - Г. Комп'ютерні програми.
18. Вкажіть інформаційні ресурси.
- А. ЗМІ.
 - Б. Резюме.
 - В. Машини.
 - Г. Комп'ютерні програми.
19. Вкажіть види інформаційних ресурсів за формою носія інформації.
- А. Напівфабрикати.
 - Б. паперові.
 - В. Будівельні споруди.
 - Г. електронні.
20. Вкажіть функції інформаційних ресурсів.
- А. Ієрархічна.
 - Б. Захисна.
 - В. Прогностична.
 - Г. Управлінська.

Приклади тестових завдань по темі №4

ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть головний ресурс країни.

- А. Людські ресурси.
- Б. Фінансові ресурси.
- В. Інформаційні ресурси.
- Г. Всі відповіді вірні.

2. Для Закарпаття характерна

- А. низька трудова міграція.
- Б. низька зайнятість населення низькопродуктивною працею.
- В. висока трудова міграція.
- Г. низька зайнятість населення високопродуктивною працею.

3. Вкажіть працездатний вік осіб чоловічої статі в Україні.

- А. від 14 до 60 років.
- Б. від 16 до 65 років.
- В. від 18 до 60.
- Г. від 18 до 65.

4. Вкажіть працездатний вік осіб жіночої статі в Україні.

- А. від 16 до 60 років.
- Б. від 16 до 65 років.
- В. від 18 до 60.
- Г. від 18 до 65.

5. Вкажіть відсоток рівня безробіття населення Закарпатської області (станом на 2020 р.).

- А. 10%.
- Б. 5,5%.
- В. 9,5%.
- Г. 6,5%.

6. Виберіть правильне твердження.

А. *Зайнятість населення* – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих потреб без фінансового доходу.

Б. *Зайнятість населення* – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням суспільних потреб з грошовим доходом.

В. *Зайнятість населення* – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб без доходу у грошовій формі.

Г. *Зайнятість населення* – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб з доходом у грошовій формі.

7. Вкажіть категорії населення, що входять до трудових ресурсів області.

- А. працюючі пенсіонери.
- Б. працюючі підлітки.
- В. жінки, віком 25-60 років.
- Г. всі відповіді вірні.

8. Вкажіть категорії населення, що не входять до трудових ресурсів області.

- А. пенсіонери.
- Б. підлітки.
- В. чоловіки, віком 25-60 років.
- Г. всі відповіді вірні.

9. Вдосконалення виробничої сили праці задля збереження і відтворення життя це ... (виберіть правильне твердження)

- А. розвиток економічно-активного населення.
- Б. розвиток всіх верств населення.
- В. розвиток трудових ресурсів.
- Г. всі відповіді вірні.

10. Вкажіть відсоток населення області, зайнятого у промисловій сфері.

- А. 12%.
- Б. 5%.
- В. 25%.
- Г. 50%.

11. Виберіть особи, що входять до категорії економічно неактивного населення.

- А. студенти.
- Б. працюючі пенсіонери.
- В. домогосподарки.
- Г. пільгові пенсіонери.

12. Виберіть особи, що входять до категорії економічно активного населення.

- А. безробітні.
- Б. працюючі пенсіонери.
- В. студенти.
- Г. пільгові пенсіонери.

13. Вкажіть причини структурного безробіття.

- А. зміна штатного розпису.
- Б. скорочення працівників.
- В. пошук нової роботи.
- Г. зміна місця роботи.

14. Вкажіть причини тимчасового безробіття.

- А. зміна штатного розпису.
- Б. скорочення працівників.
- В. пошук нової роботи.
- Г. звільнення з місця роботи за власним бажанням.

15. Вкажіть категорію, до якої відносяться люди, які зневірилися в пошуку роботи.

- А. економічно неактивне населення.
- Б. економічно активне населення.
- В. безробітні.
- Г. пенсіонери.

16. Вкажіть категорію, до якої відносяться люди, які шукають роботу.

- А. економічно неактивне населення.
- Б. економічно активне населення.
- В. безробітні.
- Г. тимчасово безробітні.

17. Вкажіть види безробіття.

- А. структурне.
- Б. тимчасове.
- В. постійне.
- Г. підліткове.

18. Вкажіть специфіку людських ресурсів.

- А. створюють матеріальні цінності.
- Б. створюють духовні цінності.
- В. споживають матеріальні цінності.
- Г. споживають духовні цінності.

19. Вкажіть частку населення Закарпаття у загальній чисельності населення України.

- А. 12%.
- Б. 5,0%.
- В. 2,0%.
- Г. 2,76 %

20. Вкажіть чисельність населення одного села на Закарпатті (усереднений показник).

- А. 1 тис. осіб.
- Б. 1,4 тис. осіб.
- В. 2,5 тис. осіб.
- Г. 5 тис. осіб.

Приклади тестових завдань по темі №5

БІОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ. ФЛОРА ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть, що є національною гордістю країни.
 - А. Букові праліси.
 - Б. Полонини Закарпаття.
 - В. Болота Карпат.
 - Г. Грабові ліси.
2. Виберіть рослини-екзоти Закарпаття.
 - А. едельвейс.
 - Б. неопалима купина.
 - В. секвойа.
 - Г. магнолія.
3. Виберіть рядок, у якому всі рослини є екзотами Закарпаття.
 - А. ромашка польова, повитиця польова, магнолія, сакура.
 - Б. сакура, магнолія, секвойа, модрина.
 - В. шафран, неопалима купина, модрина, магнолія.
 - Г. нарцис вузьколистий, тюльпан, неопалима купина, сакура.
4. Виберіть рядок, у якому всі рослини є ендеміками Закарпаття.
 - А. первоцвіт полонинський, карпатські дзвоники, модрина.
 - Б. аконіт низький, сакура, шафран, едельвейс.
 - В. ромашка польова, ломикамінь карпатський, підсніжник.
 - Г. неопалима купина, нарцис вузьколистий, пролісок.
5. Вкажіть, які види рослин відносять до групи інвазійних.
 - А. борщівник Сосновського.
 - Б. повитиця польова.
 - В. аконіт низький .
 - Г. неопалима купина.
6. Вкажіть частку хвойних лісів Закарпаття.
 - А. близько 30%.
 - Б. близько 70%.
 - В. близько 50%.
 - Г. близько 20%.

7. Вкажіть частку листяних лісів Закарпаття.
- А. близько 30%.
 - Б. близько 75%.
 - В. близько 50%.
 - Г. близько 70%.
8. Вкажіть найпоширеніші широколисті види дерев у Закарпатті.
- А. Бук і дуб.
 - Б. Ясен і граб.
 - В. Дуб і береза.
 - Г. Липа і клен.
9. Вкажіть найпоширеніші хвойні види дерев у Закарпатті.
- А. Модрина і ялина.
 - Б. Кедр і сосна.
 - В. Сосна і ялиця.
 - Г. Кедр і смерека.
10. Вкажіть екзотичні хвойні види дерев у Закарпатті.
- А. Тис ягідний.
 - Б. Модрина європейська.
 - В. Кедр європейський.
 - Г. Кедр сибірський.
11. Найдовша в Європі липова алея знаходиться в ...
- А. м.Рахів.
 - Б. м.Мукачеве.
 - В. м.Ужгород.
 - Г. м.Хуст.
12. Вкажіть найпоширеніший ендемічний вид хвої у Закарпатті.
- А. Тис ягідний.
 - Б. Модрина європейська.
 - В. Кедр ливанський.
 - Г. Сосна звичайна.

13. Ендемічними називають рослини, які...
- А. є характерними видами для країни
 - Б. випадково занесені в країну
 - В. навмисно занесені в країну
 - Г. є небажаною рослинністю
14. Екзотичними називають рослини, які...
- А. є характерними видами для країни
 - Б. випадково занесені в країну
 - В. навмисно занесені в країну
 - Г. є небажаною рослинністю
15. Вкажіть адвентивні види рослин Закарпаття.
- А. мак-самосійка.
 - Б. неопалима купина.
 - В. ромашка польова.
 - Г. амброзія полинолиста.
16. Вкажіть біоіндикатор чистоти повітря.
- А. квасоля.
 - Б. злакові.
 - В. лишайники.
 - Г. соняшник.
17. Вкажіть рослини-біоіндикатори забруднення ґрунту важкими металами.
- А. квасоля.
 - Б. кропива.
 - В. лишайники.
 - Г. слива.
18. Вкажіть найдовговічніше дерево Карпат.
- А. дуб скелястий.
 - Б. тис ягідний.
 - В. сосна звичайна.
 - Г. кедр європейський.

Приклади тестових завдань по темі №6

БІОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ. ФАУНА ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть тварин-індикаторів лісів Закарпаття.

А. Бурий ведмідь.	Б. Саламандра плямиста.
В. Дикий кіт.	Г. Всі відповіді вірні.

2. Вкажіть яких представників земноводних немає в Закарпатті.

А. тритон дунайський.
Б. кумка жовточерева.
В. ропуха звичайна
Г. часничниця звичайна.

3. Вкажіть найнебезпечніших представників плазунів – мешканців Карпат.

А. гадюка звичайна.	Б. вуж водяний.
В. вуж звичайний.	Г. мідянка.

4. Найбільшокрилим метеликом Закарпаття є ...

А. дукачик грянець.
Б. головчак французький.
В. махаон.
Г. сонцевик адмірал.

5. Вкажіть, тварин санітарів лісу Закарпаття.

А. мурахи.	Б. білки.
В. дятли.	Г. зайці.

6. Вкажіть рядок із тваринами Закарпаття, що занесені до Червоної книги України.

А. кумка червоночерева, тритон альпійський.
Б. ящірка зелена, ропуха звичайна.
В. лисиця, тритон дунайський.
Г. саламандра плямиста, сова довгохвоста.

7. Вкажіть, тварин-індикаторів водного середовища Закарпаття.

А. рак річковий.	Б. форель.
В. щука.	Г. окунь.

8. Вкажіть представників хижих, над відновленням популяції яких працюють у НПП «Синевир».

А. благородні олені.

Б. бурі ведмеді.

В. дикий кіт.

Г. всі відповіді вірні.

9. Вкажіть кількість видів плазунів у межах Закарпаття

А. 20 видів.

Б. 10 видів.

В. 5 видів.

Г. 25 видів.

10. Вкажіть найнебезпечніший вид плазунів, характерний для Закарпаття.

А. гадюка звичайна.

Б. вуж водяний.

В. мідянка.

Г. вуж звичайний.

11. Вкажіть вид земноводних, занесених до Червоної книги України.

А. кумка жовточерева.

Б. тритон карпатський.

В. саламандра вогняна.

Г. тритон дунайський.

12. Вкажіть явище, в результаті якого відбувається природний контроль чисельності трав'яїдних тварин.

А. браконьєрство.

Б. поїдання трав'яїдних тварин хижаками.

В. сільськогосподарська діяльність людини.

Г. всі відповіді вірні.

13. За своєю природою санітарами лісу є всі ... (доповніть речення)

А. ссавці.

В. птахи.

Б. комахи.

Г. земноводні.

14. Тварини-біоіндикатори характеризують якість ... (доповніть речення).

А. води поверхневих водойм та водотоків.

В. повітря.

Б. ґрунтів.

Г. ґрунтових вод.

15. Виберіть правильне твердження.

А. У фауні області переважають представники степової зони.

Б. У фауні області переважають представники лісового комплексу.

В. У Закарпатті переважають представники водної фауни.

Г. У Закарпатті переважають види перелітних птахів.

Приклади тестових завдань по темі №7

ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИЙ ФОНД ОБЛАСТІ

1. Вкажіть заповідні ділянки з найвищим статусом охорони.
 - А. Біосферні заповідники.
 - Б. Заказники.
 - В. Ботанічні сади.
 - Г. Дендрологічні парки.

2. Вкажіть заповідні території створені штучно.
 - А. Ботанічні сади.
 - Б. Зоологічні парки.
 - В. Біосферні заповідники.
 - Г. Національні природні парки.

3. Вкажіть природні заповідні території.
 - А. Дендрологічні парки.
 - Б. Зоологічні заказники.
 - В. Біосферні заповідники.
 - Г. Національні природні парки.

4. Вкажіть біосферний заповідник, що знаходиться на території Закарпаття.
 - А. Дунайський біосферний заповідник.
 - Б. Біосферний заповідник «Асканія-Нова».
 - В. Карпатський біосферний заповідник.
 - Г. Чорноморський біосферний заповідник.

5. Вкажіть НПП, що знаходяться на території Закарпаття.
 - А. Зачарований край.
 - Б. Синевир.
 - В. Синяк.
 - Г. Притисянський.

6. Вкажіть НПП, що знаходяться на території Закарпаття.
 - А. Ужанський.
 - Б. Річанський.
 - В. Зачарований край.
 - Г. Синяк.

7. Вкажіть основну мету створення Карпатського біосферного заповідника.
- А. захист букових пралісів.
 - Б. захист ендемічних видів фауни.
 - В. захист ендемічних видів флори.
 - Г. захист водної фауни.
8. Вкажіть заповідні ділянки комбінованого типу (природно-антропогенні).
- А. Біосферні заповідники.
 - Б. Заказники.
 - В. Дендрологічні парки.
 - Г. Ботанічні сади.
9. Вкажіть статус заповідної території Синяк.
- А. Ботанічний сад.
 - Б. Зоологічний заказник.
 - В. Регіональний парк.
 - Г. Національний природний парк.
10. Частиною якого заповідного об'єкту є Долина нарцисів?
- А. НПП «Синевир».
 - Б. Карпатський біосферний заповідник.
 - В. Регіональний парк «Синяк».
 - Г. Ужанський НПП.
11. Частиною якого заповідного об'єкту є болото Чорне багно?
- А. НПП «Зачарований край».
 - Б. Карпатський біосферний заповідник.
 - В. Дендрологічний парк у с.Березинка.
 - Г. Ужанський НПП.
12. Частиною якого заповідного об'єкту є болото Глуханя?
- А. НПП «Зачарований край».
 - Б. Карпатський біосферний заповідник.
 - В. НПП «Синевир».
 - Г. Ужанський НПП.

13. Вкажіть категорію заповідних об'єктів «Чорна Гора» і «Юлівська Гора».
- А. ботанічні заказники загальнодержавного значення.
 - Б. ботанічні заказники місцевого значення.
 - В. геологічні пам'ятки природи.
 - Г. Рамсарські угіддя.
14. Який заповідний об'єкт входить до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО?
- А. Ялицеві ліси Карпат.
 - Б. Соснові праліси Карпат.
 - В. Букові праліси Карпат.
 - Г. Дубові ліси Карпат.
15. Вкажіть об'єкти, що охороняються у НПП «Зачарований край».
- А. Ялицеві праліси.
 - Б. Геологічний заказник «Зачарована долина».
 - В. Букові праліси.
 - Г. Оліготрофне болото «Чорне багно».

Приклади тестових завдань по темі №8

ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕСУРСИ

1. Вкажіть основний паливний ресурс Закарпатської області.
 - А. Нафта.
 - Б. Деревина.
 - В. Уран.
 - Г. Природний газ.
2. Використання якої енергії в області зросло за останні 10 років?
 - А. сонячної.
 - Б. вітрової.
 - В. біогазу.
 - Г. всі відповіді вірні.
3. Вкажіть родовища природного газу на Закарпатті.
 - А. Оноківське.
 - Б. Ільницьке.
 - В. Русько-Комарівське.
 - Г. Станівське.
4. Вкажіть, які природні паливні ресурси належать до групи не відновлюваних.
 - А. Нафта.
 - Б. Вугілля.
 - В. Енергія води.
 - Г. Енергія сонця.
5. Вкажіть фактори, що визначають радіаційний режим Закарпаття.
 - А. Режим хмарності.
 - Б. Запиленість повітря.
 - В. Експозиція схилів.
 - Г. Кількість опадів.
6. Вкажіть основні недоліки використання сонячної енергії.
 - А. залежність від погодних умов.
 - Б. працює безшумно.
 - В. дороговизна установок.
 - Г. залежність від часу доби.

7. Вкажіть основні переваги використання сонячної енергії.
- А. працює безшумно.
 - Б. їх робота не залежить від погодних умов.
 - В. відноситься до відновлюваних джерел енергії.
 - Г. сонячні панелі займають великі площі.
8. Вкажіть переваги використання енергії води.
- А. зміна гідрологічного режиму річок.
 - Б. регуляція паводкових процесів.
 - В. це відновлювані джерела енергії.
 - Г. впливають на клімат в прибережній смузі.
9. Вкажіть недоліки використання енергії води.
- А. зміна гідрологічного та температурного режиму річок.
 - Б. регуляція паводкових процесів.
 - В. затоплення великих територій.
 - Г. викликають зсувні процеси.
10. Вкажіть місця у яких найдоцільніше встановлювати вітроустановки.
- А. Закарпатські полонини.
 - Б. Закарпатські височини.
 - В. Закарпатська низовина.
 - Г. Всі відповіді вірні.
11. Вкажіть недоліки встановлення вітроустановок.
- А. їх робота супроводжується шумом.
 - Б. їх встановлення перешкоджає міграції птахів.
 - В. низька вартість.
 - Г. всі відповіді вірні.
12. Виберіть правильне твердження.
- А. Закарпатська область є енергетично незалежною.
 - Б. Закарпатська область є енергетично залежною.
 - В. Область повністю забезпечена електроенергією від роботи ГЕС.
 - Г. Область повністю забезпечена електроенергією від роботи СЕС.

Приклади тестових завдань по темі №9

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть кількість видів ґрунтів Закарпаття.
 - А. 20 видів.
 - Б. 29 видів.
 - В. 15 видів.
 - Г. 35 видів.
2. Вкажіть типи ґрунтів, характерних для області.
 - А. буроземно-підзолисті ґрунти.
 - Б. дерново-підзолисті ґрунти.
 - В. каштанові ґрунти
 - Г. чорноземи.
3. Вкажіть типи ґрунтів, характерні для гірської зони Закарпаття.
 - А. буроземно-підзолисті ґрунти.
 - Б. бурі гірсько-лісові середньо-глибокі ґрунти.
 - В. бурі гірсько-лісові неглибокі ґрунти.
 - Г. буроземно-опідзолені глеєві ґрунти.
4. Вкажіть вертикальну зону області з найсприятливішими з точки зору природної родючості умовами.

А. Гірська.	Б. Передгірна.
В. Низинна.	Г. Гірсько-лісова.
5. Вкажіть основні проблемами з охорони земельних ресурсів в області.
 - А. меліорація ґрунтів.
 - Б. зменшення поживних речовин у ґрунтах.
 - В. водна ерозія ґрунтів.
 - Г. всі відповіді вірні.
6. Виберіть правильне твердження.
 - А. найбільші площі області зайняті землями с/г призначення.
 - Б. землі гірських районів області часто підлягають водній ерозії.
 - В. для області характерно мала кількість земель с/г призначення.
 - Г. найбільші площі області зайняті каштановими типами ґрунтів.

7. Вкажіть землі с/г призначення.

- А. сіножаті.
- Б. пасовища.
- В. рілля.
- Г. болота.

8. Вкажіть тип земель, які можна розорювати.

- А. сіножаті.
- Б. пасовища.
- В. рілля.
- Г. всі відповіді вірні.

9. Вкажіть у яких випадках можливе розорювання земель с/г призначення.

- А. кут нахилу поверхні землі менше 10° .
- Б. кут нахилу поверхні землі менше 15° .
- В. кут нахилу поверхні землі менше 5° .
- Г. кут нахилу поверхні землі менше 7° .

10. Вкажіть причини деградації ґрунтів.

- А. водна та вітрова ерозія.
- Б. видобуток корисних копалин.
- В. вторинне засолення ґрунтів.
- Г. рекультивація земель.

11. Вкажіть методи відновлення ґрунтів.

- А. лісомеліорація.
- Б. внесення пестицидів.
- В. збільшення розорюваних площ.
- Г. гідромеліорація.

12. Вкажіть причини хімічного забруднення ґрунтів Закарпаття.

- А. внесення мінеральних добрив.
- Б. внесення пестицидів.
- В. водна ерозія.
- Г. гідромеліорація.

Приклади тестових завдань по темі №10

ВОДНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть рядок, у якому перераховано найбільші річки області.
А. Боржава, Тиса, Латориця, Уж.
Б. Тиса, Тересля, Уж, Латориця.
В. Боржава, Тересля, Тиса, Латориця.
Г. Тиса, Латориця, Люта, Уж.
2. Вкажіть річку міжнародного значення на Закарпатті.
А. Боржава.
Б. Латориця.
В. Уж.
Г. Тиса.
3. Вкажіть найбільше озеро Закарпаття.
А. Синевир.
Б. Оріховецьке.
В. Солотвинське.
Г. Дідово.
4. Вкажіть середній розмір гідрологічної сітки Закарпаття.
А. 1,1 км/км². Б. 2,5 км/км². В. 1,7 км/км². Г. 0,5 км/км².
5. Вкажіть кількість річок Закарпаття.
А. 9426 рік. Б. 9876 рік. В. 8414 рік. Г. 9128 рік.
6. Вкажіть кількість водосховищ у Закарпатті.
А. 15 . Б. 12. В. 5. Г. 9.
7. Вкажіть кількість ставків у області.
А. 59. Б. 21. В. 28. Г. 35.
8. Вкажіть кількість річок у області довжиною понад 100 км.
А. 3. Б. 5. В. 4. Г. 1.

9. Вкажіть основні антропогенні джерела забруднень поверхневих вод області.
- А. промислові стічні води.
 - Б. комунально-господарські стічні води.
 - В. стоки з ділянок с/г призначення.
 - Г. стоки, спричинені дощовими і талими водами.
10. Що таке «евтрофікація водойм»?
- А. порушення гідрологічного режиму річки.
 - Б. знищення продуктивності водойми.
 - В. підвищення рівня води у водоймі.
 - Г. збільшення водності річки.
11. Виберіть водойми, створені штучно.
- А. лісові озера.
 - Б. водосховища.
 - В. перехідні болота.
 - Г. верхові болота.
12. Вкажіть найбільшого водокористувача в області за економічною діяльністю.
- А. промисловий сектор.
 - Б. сільське господарство.
 - В. житлово-комунальний сектор.
 - Г. складське господарство.
13. Вкажіть основні забруднювальні речовини річки Тиса за 2021 рік.
- А. амоній-іони.
 - Б. нітрат-іони.
 - В. фосфати.
 - Г. нафтопродукти.
14. Вкажіть основні забруднювальні речовини річки Боржава за 2021 рік.
- А. амоній-іони.
 - Б. БСК.
 - В. фосфати.
 - Г. нафтопродукти.

15. Вкажіть основні природні джерела забруднення водних систем області.
- А. пилові бурі.
 - Б. ерозія ґрунтів.
 - В. відмерла флора та фауна.
 - Г. всі відповіді вірні.
16. Вкажіть найбільше озеро Закарпатської області.
- А. Синевир.
 - Б. Оріховицьке.
 - В. Дідово.
 - Г. Кленовець.
17. Вкажіть основні напрямки збереження та охорони водних ресурсів в Закарпатті.
- А. будівництво очисних споруд для стічних вод житлово-комунального сектору.
 - Б. будівництво каналізаційних споруд і мереж відповідно до сучасних вимог.
 - В. заборона будівництва житлових та громадських споруд без інженерного погодження.
 - Г. всі відповіді вірні.
18. Вкажіть ключові проблеми раціонального використання водних ресурсів області.
- А. низька продуктивність діючих в області очисних споруд або їх повна відсутність.
 - Б. недостатня самоочисна здатність водних систем.
 - В. забруднення водних об'єктів стічними водами промислового
 - Г. всі відповіді вірні.
19. Вкажіть частку втрат води в Закарпатській області при транспортуванні.
- А. близько 15%.
 - Б. близько 25%.
 - В. близько 10%.
 - Г. близько 5%.

Приклади тестових завдань по темі №11

АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть компонент повітря, масова частка якого у повітря становить 78%.
А. кисень. В. вуглекислий газ.
Б. азот. Г. оксиди Нітрогену.

2. Вкажіть масову частку кисню у повітрі.
А. 10%. Б. 21%. В. 33%. Г. 78%.

3. Вкажіть негативну дію забруднювальних речовин у повітрі на здоров'я людини.
А. алергічна.
Б. подразнююча.
В. канцерогенна.
Г. всі відповіді вірні.

4. Вкажіть основні антропогенні джерела забруднення атмосферного повітря області.
А. вихлопні гази від роботи двигунів автомобілів.
Б. викиди великих промислових підприємств.
В. викиди від роботи котелень.
Г. всі відповіді вірні.

5. Вкажіть природні причини забруднення повітря.
А. лісові пожежі.
Б. виверження вулканів.
В. пилові бурі.
Г. опалення приміщень.

6. Вкажіть забруднювальні речовини, які викидаються у повітря в результаті діяльності великих промислових підприємств.
А. оксиди Карбону.
Б. оксиди Нітрогену.
В. оксиди Сульфуру.
Г. всі відповіді вірні.

7. Вкажіть забруднювальні речовини повітря у твердому агрегатному стані.
- А. сажа.
 - Б. оксид Карбону (IV).
 - В. пил.
 - Г. оксид Нітрогену (IV).
8. Вкажіть відносно безпечні типи транспорту, які викидають у повітря найменше забруднювальних речовин.
- А. авіатранспорт.
 - Б. залізничний транспорт.
 - В. сільськогосподарський транспорт (трактор, комбайн, тощо).
 - Г. великі вантажні автомобілі.
9. Вкажіть забруднювальні речовини повітря у твердому агрегатному стані.
- А. сажа.
 - Б. оксид Карбону (IV).
 - В. пил.
 - Г. оксид Нітрогену (IV).
10. Вкажіть функції повітря.
- А. кліматорегулююча.
 - Б. захисна.
 - В. запас сировини.
 - Г. всі відповіді вірні.
11. Вкажіть основні стаціонарні джерела забруднення атмосферного повітря в Закарпатті.
- А. хлібопекарні області.
 - Б. освітні заклади області.
 - В. АТ «Закарпатгаз».
 - Г. міські котельні.
12. Вкажіть основні причини забруднення атмосферного повітря в Закарпатті.
- А. кількість перекачаного природного газу.
 - Б. профілактичні ремонтні роботи на компресорних станціях.
 - В. застаріле технічне обладнання.
 - Г. всі відповіді вірні.

13. Вкажіть фактори, які підвищують імовірність забруднення атмосферного повітря в Закарпатті.

- А. збільшення автозаправних станцій.
- Б. збільшення кількості автомобілів.
- В. збільшення промислових підприємств.
- Г. всі відповіді вірні.

14. Вкажіть, яким видам економічної діяльності викидів у області.

- А. транспорт.
- Б. промислові підприємства.
- В. складське господарство,
- Г. поштова та кур'єрська діяльності.

15. Вкажіть, яким видам економічної діяльності викидів у області.

- А. транспорт.
- Б. промислові підприємства.
- В. складське господарство,
- Г. поштова та кур'єрська діяльності.

16. Вкажіть, скільки стаціонарних постів спостережень за якістю повітря встановлено у області.

- А. 1.
- Б. 2.
- В. 3.
- Г. 4.

17. Вкажіть, де у області встановлені стаціонарні пости спостережень за якістю повітря.

- А. тільки в м.Ужгород.
- Б. в м. Ужгород та м.Мукачево.
- В. в м. Ужгород, м.Мукачево та м.Тячів.
- Г. в м. Ужгород та м.Рахів.

18. Вкажіть пріоритетні шляхи зменшення забруднення атмосферного повітря в області.

- А. перехід на транспортні засоби, що працюють на електроенергії.
- Б. моніторинг якості повітря.
- В. впровадження стандартів ЄС.
- Г. всі відповіді вірні.

8. Вкажіть корисні копалини, які 100% добувають в Україні тільки в Закарпатті.
- А. перліти.
 - Б. мармур.
 - В. цеоліти.
 - Г. ліпаритові туфи.
9. Вкажіть підприємство області, на якому добувають вапно будівельне.
- А. Приборжавське родовище.
 - Б. Сокирницьке родовище.
 - В. Біганське родовище.
 - Г. Вишківське родовище.
10. Вкажіть кількість родовищ області високоякісних глин.
- А. 52 родовища.
 - Б. 3 родовища.
 - В. 100 родовищ.
 - Г. 81 родовище.
11. Вкажіть, покладів яких будівельних матеріалів більше у рівнинній частині області порівняно з гірською .
- А. базальтів.
 - Б. цегельно-черепичної сировини.
 - В. піску будівельного.
 - Г. цеолітів.
12. Вкажіть розвідані родовища піску будівельного.
- А. Приборжавське родовище.
 - Б. Берегівське родовище.
 - В. Біганське родовище.
 - Г. Дідівське родовище.
13. Вкажіть корисні копалини, які є сировиною для фарфоро-фаянсової промисловості.
- А. каолінові глини.
 - Б. мінеральні фарби.
 - В. цегельно-черепична сировина.
 - Г. ліпаритові туфи.

14. Вкажіть корисні копалини, які називають «марамороські діаманти».
- А. самоцвіти.
 - Б. перліти.
 - В. мармур.
 - Г. кварц.
15. Вкажіть родовище, для якого характерні небезпечні екологічні проблеми – утворення карстів.
- А. Сокирницьке родовище цеолітів.
 - Б. Вишківське родовище ртуті.
 - В. Мужіївське золото-поліметалічне родовище.
 - Г. ДП «Солотвинський солерудник».
16. Вкажіть геомеханічні порушення об'єктів навколишнього середовища під час геологорозвідувальних робіт.
- А. зміни рельєфу місцевості,
 - Б. зміни природної структури гірського масиву,
 - В. зменшення видимості повітря,
 - Г. зміни поверхневого шару ґрунту.
17. Вкажіть фізичні порушення об'єктів навколишнього середовища під час геологорозвідувальних робіт.
- А. шумові перешкоди,
 - Б. зменшення видимості повітря,
 - В. вібрація ґрунтів та гірського масиву,
 - Г. підігрів повітря.
18. Вкажіть родовища сировини для вапнування кислих ґрунтів.
- А. Сокирницьке родовище цеолітів.
 - Б. Новоселицьке родовище мергелю,
 - В. Свалявське родовище вапняку,
 - Г. Дідівське родовище.
19. Вкажіть нерудні корисні копалини Закарпаття.
- А. алуніти.
 - Б. боксити,
 - В. фосфати,
 - Г. барити.

Приклади тестових завдань по темі №13

МІНЕРАЛЬНІ ВОДИ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть кількість джерел мінеральних вод Закарпаття?
А. 360. Б. 250. В. 400. Г. 170.

2. Вкажіть найпоширеніший склад мінеральних вод Закарпаття.
А. сульфідні.
Б. вуглекислі гідрокарбонатно натрієві.
В. вуглекислі хлоридно-натрієві.
Г. селеновмісні.

3. Які мінеральні води не використовують для споживання.
А. з рН більше 5,5.
Б. з рН менше 5,5.
В. з рН більше 7,5.
Г. з рН менше 7,5.

4. Вкажіть види мінеральних вод Закарпаття за вмістом газів.
А. селеновмісні.
Б. вуглекислі.
В. азотно-метанові.
Г. сульфідні.

5. Вкажіть родовища мінеральних вод Закарпаття, до складу яких входять катіони феруму.
А. Соймське.
Б. Келечинське.
В. Вишківське.
Г. Плосківське.

6. Вкажіть родовища мінеральних вод типу Єсентукі.
А. с.Вишкове Хустського району .
Б. с.Сойми Міжгірського району.
В. с.Плоске Свалявського району.
Г. с.Поляна Свалявського району.

7. Вкажіть родовища мінеральних вод типу Боржомі.

- А. с.Поляна Свалявського району.
- Б. с.Верхня Бистра Міжгірського району.
- В. с.Плоске Свалявського району.
- Г. с.Драгово Хустського району.

8. Вкажіть, яке підприємство виробляє близько 70% обсягу мінеральних вод області.

- А. «Свалявські мінеральні води».
- Б. «Хустські мінеральні води».
- В. «Мукачівські мінеральні води».
- Г. «Міжгірські мінеральні води».

9. Вкажіть мінеральні води, які використовують при кишково-шлункових захворюваннях.

- А. гідрокарбонатні хлоридно-кальцієві магнієві.
- Б. залізовмісні.
- В. арсенвмісні.
- Г. карбонатні хлоридно-натрієві.

10. Вкажіть мінеральні води, які використовують переважно при серцево-судинних захворюваннях.

- А. гідрокарбонатні хлоридно-кальцієві магнієві.
- Б. залізовмісні
- В. арсенвмісні.
- Г. карбонатні хлоридно-натрієві.

11. Вкажіть концентрацію силікатної кислоти у термальних селенових мінеральних водах області.

- А. не більше 50 мг/дм³.
- Б. 50 мг/дм³ і більше.
- В. не більше 35 мг/дм³.
- Г. не більше 25 мг/дм³.

12. Вкажіть максимальну температуру термальних селенових мінеральних вод на виході.

- А. не більше 50°C.
- Б. 56°C.
- В. не більше 40°C.
- Г. 45°C.

Приклади тестових завдань по темі №14

РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

1. Вкажіть типи рекреаційних ресурсів:
 - А. історичні.
 - Б. природні.
 - В. історико-культурні.
 - Г. соціально-економічні.

2. Вкажіть найпопулярніші історико-культурні ресурси області.
 - А. дерев'яні будинки.
 - Б. скелясті базальтові стіни.
 - В. дерев'яні церкви.
 - Г. замки.

3. Вкажіть особливість церков Закарпаття.
 - А. дерев'яні, зроблені без цвяхів.
 - Б. зроблені з глини.
 - В. вкриті соломою.
 - Г. двохповерхові дерев'яні.

4. Вкажіть головні природні рекреаційні ресурси області.
 - А. Мінеральні.
 - Б. Лісові.
 - В. Водні.
 - Г. Рослинні.

5. Вкажіть соціально-економічні ресурси області.
 - А. санаторій «Квітка полонини».
 - Б. комплекс для відпочинку Косино.
 - В. Ужгородський замок.
 - Г. Солотвинські озера.

6. Вкажіть види екотуризму.

<ol style="list-style-type: none">А. гірськолижний спорт.В. сільський зелений туризм.	<ol style="list-style-type: none">Б. пішохідні прогулки.Г. всі відповіді вірні.
--	--

7. Вкажіть основні риси екотуризму.
- А. відпочинок на природі.
 - Б. полювання на тварин.
 - В. збір трав.
 - Г. катання на велосипеді.
8. Вкажіть бальнеологічні ресурси Закарпаття.
- А. чисте повітря Карпатських гір.
 - Б. грязьові ванни.
 - В. липовий чай.
 - Г. столові мінеральні води.
9. Вкажіть основні рекреаційні ресурси Закарпаття.
- А. гірські річки.
 - Б. лісові ресурси.
 - В. рельєф.
 - Г. столові мінеральні води.
10. Вкажіть спелеоресурси Закарпаття.
- А. водоспад Шипот.
 - Б. грязьові ванни.
 - В. карстові печери с.Княгиня.
 - Г. столові мінеральні води.
11. Вкажіть популярний водні туристичні об'єкти Закарпаття.
- А. водоспад Шипот.
 - Б. озеро Синевир.
 - В. озеро Світязь.
 - Г. озеро Дийда.
12. Вкажіть найпопулярніший вид рекреації в Закарпатті.
- А. кінний спорт.
 - Б. катання на катамаранах.
 - В. гірськолижний спорт.
 - Г. дайвінг.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

До практичних занять студент готується самостійно і завчасно відповідно до питань практичної роботи. Відповідь на запропоновані питання може бути усною або письмовою у залежності від специфіки завдань.

Практична робота №1

Екологічні проблеми використання природних ресурсів Закарпаття.

Моральний аспект взаємовідносин людини, суспільства і природи

Мета: є формування у студентів еколого-економічного світогляду і надання їм такого рівня професійних знань і вмінь, які дозволяють здійснювати ефективну природоохоронну діяльність тарациональне природокористування, досягати гармонійного поєднання еколого-економічних складових у процесі виробничо-господарської діяльності.

Питання для самопідготовки:

1. Потепління клімату.
2. Збіднення озонового шару.
3. Випадання кислотних дощів.
4. Забруднення ґрунтів, води та повітря токсичними речовинами.
5. Зменшення біорізноманіття.
6. Основні принципи сталого розвитку:
 - екологічної республіки, наступності поколінь,
 - встановлення обмежень,
 - єдності природокористування та природовідновлення,
 - єдності екологічних і економічних інтересів,
 - відтворення мотивів розвитку.

Практична робота №2

Людські ресурси

Мета: ознайомлення студентів з економічною основою використання природних та людських (трудових) ресурсів, вивчити основні поняття по темі (рівень безробіття, пенсіонери, рівень зайнятості, економічно-активне населення, тощо), види економічних ресурсів (фінансові, інформаційні, майнові, товарні), набуття професійних знань і вмінь працювати в колективі.

Питання для самопідготовки:

1. Управління у сфері екології та природних ресурсів та його правове забезпечення.
2. Економічні ресурси: фінансові, інформаційні, майнові, товарні.
3. Значення людських ресурсів.
4. Кількісна характеристика та основні демографічні процеси у області.
5. Трудові ресурси та зайнятість населення: рівень безробіття та рівень зайнятості.
6. Поняття «економічно активного населення». Освітній рівень зайнятого населення.

Практична робота №3

Біологічні ресурси та збереження біорізноманіття краю

Мета: формування у студентів еколого-біологічного світогляду, поглиблення знань біорізноманіття Закарпаття, надання їм такого рівня професійних знань і вмінь, які дозволяють здійснювати ефективну природоохоронну діяльність та раціональне природокористування.

Питання для самопідготовки:

1. Біорізноманіття рослинного світу Закарпаття.
2. Різноманітність тваринного світу Закарпаття.
3. Природні луки Закарпаття.
4. Рослинність полонин.
5. Субальпійський та альпійський пояс.
6. Болота Закарпаття.
7. Особливості охорони рослинного і тваринного світу.
8. Біоіндикатори Закарпаття.

Практична робота №4

Ліси Закарпаття

Мета: поглиблення знань студентів щодо основних функцій лісів, видами та категоріями лісів, формування знань про негативний антропогенний вплив на ліси та шляхи покращення використання лісових ресурсів.

Питання для самопідготовки:

1. Лісові ресурси: стан та екологічні проблеми.
2. Особливості листяних лісів Закарпаття.
3. Особливості хвойних лісів Закарпаття.
4. Вікова і таксаційна структура лісів області.
5. Негативний антропогенний вплив на ліси.
6. Шляхи покращення використання лісових ресурсів.
7. Побічні лісові ресурси.

Практична робота №5

Природоохоронні території Закарпаття

Мета: ознайомлення студентів з видами природоохоронних територій, їх функціями та завданнями; вивчити основні території Закарпаття з особливим статусом охорони, освоїти стан та екологічні проблеми природоохоронних об'єктів області.

Питання для самопідготовки:

1. Функції природних територій, що охороняються.
2. Організація національних і регіональних природних парків та їх призначення.
3. Класифікація природоохоронних територій.
4. Відомі природні території Закарпаття, що охороняються:
 - а) Карпатський біосферний заповідник;
 - б) НПП «Зачарований край»;
 - в) НПП «Синевир»;
 - г) НПП «Ужанський»;
 - д) РПП «Притисянський»;
 - ж) РПП «Синяк»;
 - з) Дендропарк «Березинка»;
5. Заказники Закарпаття.

Практична робота №6

Визначні місця Закарпаття

Мета: ознайомлення студентів з пам'ятками природи та геологічними пам'ятками Закарпаття, самобутньою культурою багатонаціонального населення області; формування національно-свідомого світогляду.

Питання для самопідготовки:

1. Пам'ятки природи Закарпаття.
2. Геологічні пам'ятки Закарпатської області України.
3. Ботанічний сад міста Ужгород.
4. Особливості самобутньої культури багатонаціонального населення Закарпаття.

Практична робота №7

Особливості земельних ресурсів області

Мета: ознайомлення студентів з проблемами використання земельних ресурсів, вивчити роль ґрунтів як компоненту навколишнього середовища, причини виникнення ерозійних процесів та шляхи покращення якості ґрунтів.

Питання для самопідготовки:

1. Сільськогосподарські угіддя Закарпаття: рілля, пасовища і полонини.
2. Якість ґрунтів Закарпаття: види та категорії родючості.
3. Причини ерозійних процесів ґрунтів Закарпаття.
4. Види меліоративних робіт по відновленню ґрунтів, їх охорона.
5. Захист земель на трасах магістральних трубопроводів.

Практична робота №8

Мінеральні та термальні води Закарпаття

Мета: ознайомлення студентів з типами мінеральних, термальних та бальнеологічних ресурсів Закарпаття, основними санітарно-курортними зонами та вивчити проблеми даної галузі.

Питання для самопідготовки:

1. Мінеральні води Закарпаття: види, хімічний склад, лікувальні властивості.
2. Термальні джерела Закарпаття.
3. Бальнеологічні рекреаційні ресурси.
4. Санаторно-курортні зони Закарпаття.
5. Проблеми використання рекреаційних ресурсів Закарпатської області.

Практична робота №9

Відпочинок населення та охорона природи

Мета: поглиблення знань студентів щодо основних рекреаційних ресурсів та рекреаційних зон області, вивчити види туризму, що поширені на території Закарпаття та перспективи розвитку рекреаційної діяльності в області.

Питання для самопідготовки:

1. Рекреаційні ресурси Закарпаття.
2. Основні рекреаційні зони Закарпаття, види рекреаційної діяльності.
3. Екологічний туризм: відпочинок населення та охорона природи.
4. Перспективи використання рекреаційних ресурсів Закарпатської області: екотуризм та агротуризм.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТА

Кожен студент виконує одну індивідуальну роботу із запропонованих тем за рахунок годин самостійного навчання, яку повинен здати у друкованому варіанті до закінчення строку вивчення дисципліни.

Вимоги до написання та оформлення індивідуальної роботи:

- обсяг 20-25 сторінок друкованого тексту (формат А4);
- поля: ліве – 3 см, праве – 1,5, верхнє і нижнє – 2 см;
- шрифт: Times New Roman;
- розмір кегля: 14;
- структура: титульний аркуш, зміст, вступ, виклад основного матеріалу (1-2 розділи), висновки, список використаних літературних джерел за порядком посилання у тексті.

Теми для індивідуальної роботи студентів:

1. Природні луки Закарпаття.
2. Полонини Закарпаття: рослинність, тваринний світ, екологічні проблеми.
3. Субальпійський пояс Закарпаття.
4. Альпійський пояс Закарпаття.
5. Листяні ліси Закарпаття.
6. Хвойні ліси Закарпаття.
7. Праліси Карпат.
8. Болота Закарпаття.
9. Вікова і таксаційна структура лісів.
10. Екзоти Закарпаття та перспективи їх інтродукції.
11. Побічні лісові ресурси.
12. Рослини Закарпаття, занесені в Червону книгу.
14. Тварини Закарпаття, занесені в Червону книгу.
15. Карпатський біосферний заповідник.

16. Пам'ятки природи та геологічні пам'ятки Закарпаття.
17. Організація національних природних парків та їх призначення.
18. Курортні фактори і перспективи їх використання.
19. Мінеральні води Закарпаття.
20. Основні рекреаційні зони Закарпаття.
21. Лікувальні санаторії Закарпаття.
22. Біоіндикатори Закарпаття.
23. ГЕС (гідроелектростанції) Закарпаття.
24. Адвентивні рослини Закарпаття.
25. Світова тенденція використання джерел енергії.
26. Енергозбереження.
27. Атмосфера як природний ресурс.
28. Будівельні корисні копалини Закарпаття.
29. Гідроресурси Закарпаття.
30. Шляхи покращення використання лісових ресурсів.
31. Теорії про загрозу вичерпання природних ресурсів.
32. Екологічні проблеми використання природних ресурсів Закарпаття.
33. Антропогенний вплив на ґрунти Закарпаття.
34. Малі річки Закарпаття.
35. Тиса – головна водна артерія Закарпаття.
36. Якість ґрунтів Закарпаття.
37. Екологічні проблеми Солотвинського солерудника.
38. Корисні копалини Закарпаття.
39. Проблеми добування корисних копалин.
40. Природні багатства – запорука соціально-економічного прогресу.
41. Сталий розвиток, його основні принципи.
42. Державне управління та законодавча база у сфері природокористування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Департамент екології природних ресурсів. Доповідь. Про стан навколишнього середовища Закарпатської області за 2019 рік. *Ужгород*. 2020. С.158.
2. Поп С. С. Природні ресурси Закарпаття. Ужгород: *ТОВ «Спектраль»*, 2002. 296с.
3. Сухарев С.М., Чундак С.Ю., Сухарева О.Ю. Основи екології та охорони довкілля. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: *Центр навчальної літератури*, 2006. 394 с.
4. Кіндрюк Б. В. Гідрографічна мережа та зливовий стік річок Українських Карпат – К. *Центр навчальної літератури*, 2004. 38с.
5. Гецько П., Химинець В. Роль транзитних коридорів в економічному розвитку Закарпаття. Матер. *Міжн. Наук.-практ. Конф. Науковий вісник УжДУ. Серія «Економіка»*, Вип. 4. 2002. С. 143-152.
6. Закарпаття – 2008. Статистичний щорічник, Ужгород: *Облуправління статистики*, 2009. 490 с.
7. Департамент екології природних ресурсів. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Закарпатській області за 2021 рік. *Ужгород*. 2022. С.146.
8. Гопченко Є.Д., Катинська І.В. Мінералізація води річок Закарпаття. *Науково-практичний журнал «Причорноморський екологічний бюлетень»*, 2012, 1(43), 86-91.
9. Гіряк К.М., Багрій М.В. Рекреаційні зон Закарпаття: стан і перспективи розвитку. *Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького*, 2016, Т.18, № 2 (69). С.17-21.
10. Поп С.С., Шароді І.С. Освоєння відновлюваних енергетичних ресурсів Закарпатської області у контексті збалансованого розвитку. *Український географічний журнал*. 2022. 3(119). С.36-44.

Людмила РОМАН

РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

Методичні вказівки

для студентів II (IV) курсів спеціальностей
101 Екологія, 102 Хімія, 014.06 Середня освіта. Хімія

Формат 60×84/16. Гарнітура Times New Roman
Умов.друк.арк.: 3,02. Зам №49.

**Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ»
88000, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua**